

Karel Čapek 21st Century

Read on,
if you have a soul of your own

Whenever you resume perusing Čapek's books or his newspaper articles, you will most likely say to yourself, astonished: all of this has been said before. In Čapek we always find a considered answer to the thoughts and responses also posed by the 21st century. As if he didn't belong in the previous one. As if he were still here. As if he could see the behaviour of people today, what present-day politicians were doing, why love and, as he called it, tenderness could still bring strength, and how the betrayal and deceit of one whom we had trusted could be wounding.

It is because people don't change. All generations, those that have gone before, as well as those that will come after us, enter life equipped with the same qualities. It is only a matter of which ones they will nurture, which ones they will suppress, which ones they will cultivate and which ones they will discard. And that is most certainly an eternal inner contest, beginning at birth and weaving through a person's life, situated within specific circumstances. Karel Čapek understood very well how strongly those conditions, or one's environment, leanings, atmosphere, niveau and politics, influence a person. Perhaps when he sat in the garden of his house in Strž and observed the fluttering leaves, he would say to himself: both life and time turns and tosses us about like this wind. Up and down, it chases us into the distance, until it commands us to turn into dust. But in that cycle of life, new leaves bud again in order to undertake a similar pilgrimage.

Why is it that machinery, technology, science and production take giant leaps that astonish us, while human relationships appear not to know how to proceed toward improvement? Surely it is also because we are deaf to learning from the lessons of the past. Because we carelessly overlook what old souls like Karel Čapek have left us in writing. From him we would have learned: if anything holds the world together, it is human relationships. They are what is needed most. But they cannot be grown by sowing a field, be made in a modern factory or even imported from elsewhere to the local market. And to be told how things should or shouldn't be? Wouldn't that just make us fidget! Being lectured and mentored goes against the grain of both precipitous youth and experienced maturity. But Čapek's instructions in their kind, wise and persuasive tone must surely touch a receptive soul, if you have one. Read on!

Karel Čapek 21. Století

*Čtěte,
máte-li vlastní duši*

Kdykoliv se vrátíte k listování Čapkovými knihami anebo jeho novinovými články, říkáte si patrně s úžasem: všechno už bylo řečeno. U Čapka najdeme vždycky hloubavou odpověď na myšlenky a otázky, které přináší i naše 21. Století. Jako by nepatřil tomu minulému. Jako by tu stále byl. Jako by viděl, jak se chovají dnešní lidé, co dělají současní politici, proč dovede stále posílit láska a lnutí, jak říkával, a jak umí zranit zrada a podvod od někoho, komu jsme věřili.

Je to tím, že lidé se nemění. Všechny generace, ty minulé i ty, co přijdou po nás, vstupují do života s výbavou stejných vlastností. Jde jen o to, které z nich budou šlechtit, které potlačí, které budou rozvíjet a kterých se zbaví. A to je dozajista věčný vnitřní zápas, začínající narozením člověka a protkaný jeho životem, zasazeným do určitých podmínek. A právě jak silně ty podmínky, tedy prostředí, tendence, atmosféra, úroveň a politika ovlivňují člověka, věděl Karel Čapek velmi dobře. Možná, když sedával v zahradě svého domu na Strži a pozoroval poletující listy, říkával si: takhle, jako vítr, život a čas s námi točí a pohazuje. Nahoru, dolů, žene nás někam do dálky, až nám přikáže rozpadnout se v prach. Ale v tom koloběhu života zas vyraší nové listy, aby jejich pouť byla podobná.

Čím to je, že technika, technologie, věda a výroba kráčí milovými kroky, až žasneme, a lidské vztahy jako by neznaly posun k lepšímu? Určitě taky tím, že jsme hluší k poučení z minulosti. Že nevěšmavě přehlízíme, co pro nás napsali takoví duchové jako Karel Čapek. Od něj bychom věděli: jestli něco drží svět pohromadě, jsou to lidské vztahy. Jich je třeba nejvíc. Jenom je nelze vypěstovat na osetém poli, vyrobit v moderní továrně, ani odněkud dovézt na domácí trh. A poslouchat, jak by co mělo být? To umíme ošívát! Poučování a mentorování jde proti srsti překotnému mládí i zkušené zralosti. Ale Čapkova poučení v laskavém, moudrém a vmlouvavém tónu se přece musí dotknout vnímavé duše, máte-li ji. Jen čtěte!

1934...

It is becoming more and more evident that humanity needs to and must put its things in order in big measures. Much wisdom and composure is needed if peace is to be preserved and the social security of the world considered. Much love for other humans and a respect for life is needed if justice for all on earth is to be created. Humanity faces greater problems than ever, and yet tragic rascals are still bobbing up and down, grown boys still emerge from behind corners with pop guns, a few shots are fired and someone stays lying on the ground. Politics becomes a street of gangsters; and that in itself should be bad enough; but if the bullets are flying next door, we are more than aware that it reflects badly for the whole of Europe. Without respect for other human beings it will not be possible to organise the world in a better or more decent way than it has been until now. Those political gangsters are committing something worse than political murder. They are killing respect for human beings, a trust in the logic and rights that should govern the world.

Čím dál tím víc se ukazuje, že lidstvo potřebuje a musí dát ve velkém do pořádku své věci. Je třeba spousty rozumu a rozvahy, aby byl uchován mír a mohlo se myslet na sociální zajištění světa. Je třeba mnoho lásky k člověku a úcty k životu, aby se na zemi dělala spravedlnost pro každého. Máme větší starosti, než kdy lidstvo mělo, a v tom pořádku vyskakují tragičtí uličníci, pořád se zpoza rohu vynořují dospělí kluci s bambitkami, padne pár ran a někdo zůstane ležet na zemi. Z politiky se stává ulice gangsterů; a už by to mohlo být dost; i když ty kuličky lítají u sousedů, jsme si dobře vědomi, že je to ostuda pro celou Evropu. Bez úcty k člověku nebude možno organizovat svět lépe a slušněji než dosud. Ti političtí gangsteři se dopouštějí něčeho horšího než politických vražd. Zabíjejí úctu k člověku, důvěru v rozum a práva, jenž má vládnout světu.

...1934

1922...

Oh, it may be an old-fashioned thought, but not completely pointless in today's civilisation and today's state of the world; tolerance is still not a virtue in the darkest new era in which we live. Everyone who believes in some Truth thinks they have the right to despise and kill someone who believes in the Truth of a different factory brand. Is there any tool to counter this irreconcilable hatred? I don't see any other than the realisation that a human being is something more valuable than their 'truth', that we can understand each other despite any differences in faith, in how to prepare cabbage or in our opinions about Jan Nepomucký.

Ach, je to stará myšlenka, ale není zbytečná v dnešní civilizaci a dnešním stavu světa; tolerance není ještě ctností nejčernějšího novověku, ve kterém žijeme. Každý, kdo věří v nějakou Pravdu, myslí, že má právo nenávidět a zabíjet člověka, který věří v Pravdu jiné tovární známky. Je nějaký prostředek proti této nesmiřitelné nenávisti? Nevidím jiný než v poznání, že člověk je něco cennějšího než jeho „pravda“, že si můžeme rozumět přes rozdíly víry, úpravy zelí nebo názorů o Janu Nepomuckém.

...1922

1938...

Yes, much has changed, but people have remained the same; only now do we better see who is who. Anyone who is decent, was always decent; anyone who is loyal, is loyal still. Anyone who turns with the wind, turned with the wind before. Anyone who now thinks that their moment has come, always thought only of themselves. No one becomes a deserter, who hadn't always been one; anyone who changes their faith, never had one; you cannot change a person, they can only be coloured in. A nation cannot be made over unless you had centuries to do so; only masses of people can be led this way today and that way tomorrow. Anyone who hates, held that hatred within them always, otherwise where could it so spring from so suddenly? Anyone who had been subservient, will always be subservient; anyone who had wished for good, will again wish for good. Not even our will can change. Don't bother gazing at a face that has changed; no one becomes more beautiful by changing their face.

A hard test is also a hard realisation. A future manual of our history will have one subtitle: Who was who. A good memory is also one of those constant things that are and will be needed.

Ano, mnoho se změnilo, ale lidé zůstali stejní; jenomže teď víme líp, kdo je kdo. Kdo je slušný, byl slušný vždycky; kdo byl věrný, je věrný i teď. Kdo se točí s větrem, točil se s větrem i dřív. Kdo myslí, že teď přišla jeho chvíle, myslel vždycky jen na sebe. Nikdo se nestává přeběhlikem, kdo jím nebyl vždycky; kdo mění víru, neměl žádnou; člověka nepředěláš, jenom se ti vybarví. Národ nepředěláš, ledaže bys na to měl staletí; jenom davy můžeš vést dnes tak a zítra tak. Kdo nenávidí, měl v sobě tu nenávisť vždycky, kde by se v něm tak najednou vzala? Kdo sloužil, bude sloužit dál; kdo chtěl dobré, bude zase chtít dobré. Ani vůle se nemění. Nedívej se do tváře, která se změnila; nikdo se nestane krásnějším tím, že změnil tvář.

Tvrdá zkouška je i tvrdé poznání. Budoucí foliant našich dějin o této době bude mít jeden podtitul: Kdo byl kdo. I dobrá paměť patří k těm stálým věcem, jichž je a bude třeba.

...1938

1938...

In order to secure peace it is usually necessary to increase armaments on land, in the air and on the sea. What can be done, that is how it is; but just imagine that one would just as casually and ordinarily say: I'll take a loaded gun to the office so that we can get on peacefully. I'll stuff my pockets with hand grenades to ensure calm on our street. It would be a strange world. It is a strange world.

Aby byl zajištěn mír, musí se obyčejně zvýšit zbrojení na zemi, ve vzduchu i na moři. Co dělat, je to tak; ale představte si, že by se stejně běžně a samozřejmě říkalo: aby v našem úřadě bylo zajištěno pokojné soužití, vezmu si sebou nabitý revolver. Aby byl na naší ulici zajištěn klid, nacpu si do kapes ruční granáty. Byl by to divný svět. Je to divný svět.

...1938

...

In contrast to other methods of government, democracy is sober and grey, it doesn't glitter with decorations and uniforms or any other posturing, it is civic by nature and is not given to ostentation.

Proti jinému panování je demokracie střízlivá a šedivá, netřpytí se řády a uniformami ani jinakým postojem, je od náтуры občanská a nepotrčí si na okázalost.

...

1925...

Government by the people will only become full reality when we realize that it is equally noble and deserving of rituals as had been the rule of Caesar Augustus or indeed God's rule on earth. It really isn't necessary for senators to hold sceptres in their hands or for ministers to ride white horses; but it is necessary for us to honour democracy with certain formalities; so that democracy itself is a certain ritual; so that we form habits. Democracy will be forever secured if it becomes a big national tradition. Which cannot be done without symbols and actual holidays and a genuine collective happiness.

Vláda lidu bude plnou skutečností teprve tehdy, až pochopíme, že je stejně slavná a hodna obřadů jako vláda císaře Augusta, nebo vláda boží na zemi. Není vsutku třeba, aby poslanci měli v rukou žezla nebo ministři bílé koně; ale je třeba, abychom si zvykli uctívat demokracii jistými formálnostmi; aby sama demokracie byla jistý obřad; abychom si vytvořili zvyky. Demokracie bude navěky zajištěna, stane-li se velikým národním obyčejem. Což nepůjde bez symbolů a skutečných svátků a skutečné pospolitě radosti.

...1925

1928...

We are a nation of moaners; we generally only gather so that we can mutually complain about how miserable we are, although in truth we are really completely uninterested in how the other person is themselves; it is only a formality of the kind as when the English discuss the weather... We have kept the habits of a small, wounded, muttering servant, whose first word is some sort of helpless complaint and whom nobody believes anyway. Actually we don't even expect that anyone will believe us.

Jsmo národ nařikačů; obyčejně se setkáváme, jen abychom si vzájemně pobědovali, že se nám vede mizerně, ačkoliv nás vlastně nijak nezajímá, jak se tomu druhému vede; je to už jen taková formalita, tak jako když Angličané mluví o počasí... Podrželi jsme zvyky malého, ublíženého, reptajícího poddaného, jehož první slovo je nějaká bezmocná stížnost a jemuž beztoho nikdo nevěří. Ostatně ani nečekáme, že nám někdo bude věřit.

...1928

1926...

And aren't you just filled with hatred, you righteous person. If you travel by foot, you are furious with the person who travels by car and trades you dust or a bad odour; but if you travel by car, you despise the person who travels by foot and and you must be careful not to run them over, the bumbling fool. Aren't they just comfy, you think angrily of the man in the car. Aren't they just speeding along, you think of the person walking. And so, no matter how you travel, you carry within you a quiet grudge against all who go about their journey by a different method.

A jsi pln nenávisti, člověče spravedlivý. Jdeš-li pěšky, máš vztek na člověka, který jede autem a počastuje tě prachem nebo smradem; ale jedeš-li autem, nenávidíš člověka, který jde pěšky a na kterého musíš míti pozor, abys ho, vrtáka splašeného, nepřejel. Tomu se to jede, myslíš si hněvivě o muži v autu. Tomu se to šlape, myslíš si hněvivě o pěším člověku. A tak ať putuješ jakkoliv, neseš v sobě tichou zlobu proti všem, kdo svou cestu konají jinou metodou.

...1926

1921...

It is surely a great and blind chance that this or that human embryo is born a monarch or grows into a dictator; its decision-making is personally accidental, the potential for error limitless and uncontrollable; but it still has a personal moral responsibility for even those accidental events and errors. In contrast, there is much greater control and less possibility of error in a modern parliament; but elections on their own are a great, million-fold fabric of chances, the individual members / especially with candidate voting list order determined by the party¹ / are quite random and the assembly's decision-making itself depends on an accidental circumstantial majority. The members' responsibility for parliamentary government flows to the parties, to actual party members, to the whole nation, in other words to no-one; in the end there is not even a memory of personal liability. Personal carelessness is replaced by collective carelessness; a potential personal mistake by a potential collective mistake; the potential responsible guilt of a dictator by the irresponsible innocence of all.

Je to jistě ohromná a slepá náhoda, že ten nebo onen lidský zárodek se narodí monarchou nebo vyrostе v diktátora; jeho rozhodování je osobně nahodilé, možnost omylu neomezená a nekontrolovatelná; avšak je tu osobní mravní ručení i za ty nahodilosti a omyly. Proti tomu u moderního parlamentu je daleko větší kontrola a menší možnost omylu; ale volby samy jsou ohromná, miliónová tkáň náhod, osoby poslanců/ zvláště při vázaných listinách/ jsou zcela náhodné, a samo rozhodování sněmu závisí na nahodilé situační majoritě. Odpovědnost za parlamentní vládu se rozplývá z poslanců na strany, na straníky, na celý národ, tedy vlastně na nikoho; není tu nakonec ani památky po osobním ručení. Osobní nahodilost nahrazuje nahodilosti kolektivní; případný osobní omyl případným omylem hromadným; případná odpovědná vina samovládce neodpovědnou bezvinností všech.

...1921

1934...

It is true: politics as a collective tactic, of leading the masses, perhaps needs simple slogans and banners which are easy to march behind without much questioning; but these chapters are written about the mission of the intellect, and the intellect as such cannot not question and cannot stop thinking, unless it wants to close up its own shop. The intellect doesn't allow itself to be commanded, but it also doesn't intend to command; the truth which it seeks is not a matter of encampment, but a matter of realization... Given that the path of learning and leading could truly and inevitably be diverging... Should the intellect give priority to the tools of leading before the tools of learning at that sort of crossroads, it decides against itself if it sets out along the road of slogans, orders and camp life instead that of learning, comparing and discovering, as preached by its principles. Perhaps it considers that it performs its manly duty as it marches blindly and proudly behind its own flag. But who then, I ask you, will from among the people take upon themselves the manly duty of control and objectivity? Who will have the terrible and brave task to see to the prevention of unnecessary mistakes and cursed injustices, who will be the incorruptible correction meter here, who will it be if the intellect renounces its objectivity and the mind its eternal and farsighted vision? Is that not the mind's greatest duty and highest activism in the historical process? And its most dramatic function, its true bravery and its heaviest responsibility? And darned, patient work, yes. And a vast, full, tragic living out of the world.

Tož pravda: politika jako kolektivní taktika, jako vedení davů snad potřebuje jednoduchých hesel a korouhví, za kterými se maštruje bez dlouhého ptaní; ale tyto kapitoly jsou psány o posláním intelektu, a intelekt právě se nemůže neptat a nemůže přestat myslet, pokud se nerozhodne zavřít svůj vlastní krám. Intelekt si nedá poroučet, ale také nemíni komandovat; pravda, kterou hledá, není záležitostí tábora, nýbrž věcí poznání... Dejme tomu, že se opravdu a nevyhnutelně rozchází cesta vědění a vedení... Na takovém rozcestí se intelekt rozhoduje sám proti sobě, dává-li přednost prostředkům vedení před prostředky vědění; dá-li se cestou hesel, povelů a táborářství, místo aby poznával, srovnával a objevoval, jak mu jeho zákon káže. Snad se domnívá, že plní svou mužnou povinnost, když slepě a hrdě maštruje za svým praporem. Ale kdo potom, prosím vás, vezme na sebe mezi lidmi mužnou povinnost kontroly a objektivity? Kdo bude mít hrozný a statečný úkol, aby hleděl zabránit zbytečným chybám a zlořečeným křivdám, kdo tady bude neúplatným korektivem, kdo to bude, zřekne-li se intelekt své objektivity a duch svého věčného a dalekého vidění? Není toto snad ta největší služba a nejvyšší aktivismus ducha v procesu dějin? A jeho nejdramatičtější funkce, jeho pravá statečnost i nejtěžší odpovědnost? A zatracená, trpělivá práce, ano. A veliké, plné, tragické prožití světa.

...1934

1932...

Look here, so that you at least don't do injustice to this era. It isn't a small or petty era; frankly speaking it will be instrumental in determining everything, the social and political organisation of the world, acts of drama vast and complex. You have been born into an era almost terrifyingly large and formative; you can't let yourselves be bamboozled by only seeing undignified bartering, selfish skirmishes and arguments about wording. Above all, there will be a need everywhere as essential as salt of leaders and of the hardworking, in

any case of whole people who are ready to take on a little of the plot, not just of mere vassals. You may rue that you were not born into a more idyllic era; but if you wish to be men who for once measure up to their own time, then look to escape the prison of words and slogans and infiltrate reality as much as possible. Reality never ages; it contains even that which is yet to be.

Neboť hledte, abyste aspoň nekřivdili této době. Není to doba malá a malicherná; upřímně řečeno, jde v ní o všechno, o sociální i politickou organizaci světa, o dějství nesmírné a složité. Zrodili jste se do doby až strašně veliké a tvárné; nesmí vás mást, že vidíte jen víceméně nedůstojné handrkování, sobecké třenice a hádky o slova. Jako soli bude třeba všude a ve všem vůdčích a dělných, v každém případě celých lidí, připravených vzít na sebe kousek toho dění; a ne pouhých panošů. Můžete si stýskat, že jste se nenarodili v epoše idyličtější; ale chcete-li být muži, kteří jednou stačí na svou dobu, pak se hledte vymanit ze zajetí slov a hesel a rozrostte se co nejvíce do skutečnosti. Skutečnost není nikdy stará; je v ní i to, co teprve bude.

...1932

1922...

A human being cannot raise themselves to a great height. A human being cannot redeem themselves. They need to be lowered a rope or handed some lifting strength. It is apparently the same with redemption.

Člověk nezvedne sebe sama do výše. Člověk nemůže spasit sebe sama. Musí se mu shůry spustit nějaký provaz nebo podat nějaká zvedající síla. Se spásou je to patrně stejné.

...1922

1928...

How curious: we have a national anthem, which with a rather naive but gentle emphasis glorifies this earthly paradise, where pine trees hum on rocky tops, water hushes over meadows, spring blossom preens itself in orchards – we all soften a little when we hear these words; but it is truly a mockery of our national anthem when we allow the devastation of pine forests, the mining of cliffs and the plundering of rare flowers such as the golden fern, the crowning glory of our unique natural parks! We may as well wrap bratwurst in the folios of the Visegrad Codex or pave streets with stones pried from the Basilica of St George!

The natural history of our lands is just as valuable as any great historical monument; geological and geobotanical histories preceded our national history, the glory of natural powers was here before any human glory. The protection of rare natural relics is not a question of being sentimental but of an obligatory respect; these relics, whether they are an ancient tree, prehistoric vegetation or a precious geological formation, represent something more venerable to us than the business interest of a Mr Peter or a Mr Capl.

Je to zvláštní: máme státní hymnu, která si s důrazem trochu naivním, ale něžným opěvuje tento zemský ráj, kde hučí bory po skalínách, voda šumí po lučinách, v sadě skví se jara květ, - snad každý z nás trochu zjihne, když tato slova slyší; ale vždyť je to přímo výsměch naší státní hymně, když necháme devastovat bory, vylámat skaliny a vyplenit květ vzácný jako zlaté kapradí, květ unikátních přírodních rezervací! Vždyť to je, jako bychom balili buřty do listů Vyšehradského kodexu nebo dláždili ulice kameny vylámanými z Baziliky svatého Jiří!

Přírodní historie našich krajín je stejně památná jako kterákoliv veliká památka historická; před dějinami národa byly tu dějiny geologických a geobotanických period; před vši slávou lidskou byla tu sláva sil přírodních. Ochrana vzácných přírodních památek není otázka sentimentality, nýbrž povinné úcty; tyto památky, ať je to prastarý strom, předvěký porost nebo vzácný geologický útvar, nám představují něco ctihodnějšího než podnikatelský zájem pana Petra nebo pana Capla.

...1928

1931...

It is hard to defend the public interest if the public isn't sure what its interest really is. It is a thankless task to suppress evil, if a distinction between good and evil is made so inaccurately in public life; if respect and disrespect, truth and libel, combat and deceit cannot be distinguished; if the public doesn't have a nose for what is lowly, immoral, bad, flearidden and corrupt; if hopeless chaos rules in distinguishing the worth or unworth of people, of principles and of deeds.

Je těžko hájit veřejného zájmu, není-li si veřejnost jista, co její zájem opravdu jest. Je nevděčno potlačovat zlé, dělá-li se ve veřejném životě tak nepřesně rozdíl mezi dobrým a zlým; nedovede-li se rozeznávat mezi ctí a nectí, mezi pravdou a pomluvou, mezi bojem a zákeřnictvím; nemá-li veřejnost nos pro to, co je nízké, neslušné, zlovolné, všivé a korumpované; vládne-li beznadějný zmatek v rozlišování hodnoty a nehodnoty lidí, zásad i skutků.

...1931

1926...

Or a scandal may arise in whose course it is shown that the protagonist is a liar. That can also happen anywhere; but I dare say that nowhere in the world could it happen that a person who was caught lying wasn't – perhaps silently or discretely – removed from society's reach, as charity itself would request. Every polite person in the world would consider it self-evident that irreversible consequences flow from such a conviction. Only a very sullied plebeian mass could pretend that it didn't mean anything; and only a complete and at the same time hopeless lack of customary codex could cause people with normal instincts to lose standards in politics that they could not do without in their private lives.

Nebo propukne aféra, v jejímž průběhu se ukáže, že hlavní osoba lže jako cikán. I to se může přihodit kdekoliv; ale troufám si říci, že nikde ve světě by se nemohlo stát, že by osoba chycená při lži nebyla – třeba mlčky a diskrétně – odsunuta ze společenského dosahu, jak žádá samo milosrdenství. Všude ve světě by každý slušný člověk považoval za samozřejmé, že z takového usvědčení plynou jisté neodvratné důsledky. Jen velmi nečisté plebejství se může tvářit, že to nic není; a jen naprostý a zrovna zoufalý nedostatek zvykového kodexu může způsobit, že lidé normálních instinktů ztrácejí v politice měřítko, bez kterých by se v soukromém životě nemohli obejít.

...1926

1926...

A compromise is the gaping difference between principle and practice. The politics of compromise is perhaps careful; but it is inaccurate; it is like trade in which one negotiates.

Kompromis je zející rozdíl mezi zásadou a praxí. Politika kompromisů je možná opatrná; ale není přesná; je jako obchod, ve kterém se smlouvá.

...1926

1925...

The word 'compromise' is one of the most important of political props. People imbued with very decisive political principles label anything that doesn't fulfil their stated decisive principles as 'compromise', even if these aren't threatened at the time.

A compromise isn't the precise result of forces, a compromise isn't a 'golden mean', because it moves within a vast field of possibilities.

If everything is decided by compromise, circumstances are not weighed up beforehand that will need to be taken into future practical account, in other words it is sloppy work.

Slovičko „kompromis“ je jedna z nejdůležitějších politických rekvizit. Lidé nadaní velmi rozhodnými politickými zásadami říkají „kompromis“ všemu, co nesplňuje jejich řečené rozhodné zásady, i když o ně v daném případě nešlo.

Kompromis není přesná výslednice sil, kompromis není „zlatý střed“, neboť pohybuje se v širokém poli možností.

Řeší-li se všechno kompromisem, znamená to, že nejsou předem váženy okolnosti, s nimiž bude nutno dále prakticky počítat, tomu se říká fušerská práce.

...1925

...

It is not necessary to have great courage to raise my voice against something that takes place beyond nine mountain ranges and nine rivers. I risk greater abuse if I tell the nearest coachman not to mistreat his horses, or if I say that this or that should not be done in our public life.

For that I will certainly be abused and in all the papers.

K tomu není třeba velké statečnosti, abych pozvedl hlas proti něčemu, co se děje za devíti horami a devíti řekami. Větší riziko je, řeknu-li nejbližšímu kočímu, aby netýral koně, protože za to mohou dostat vynadáno, nebo řeknu-li, že se to nebo ono v našem veřejném životě nemá dělat.

Za to dostanu vynadáno určitě a ve všech tiskovinách.

...

1924...

There is much more narrow-mindedness than real wickedness in the world, there is still more sympathy and trust, kindness and goodwill, than to have reason to despair over the world of human beings. I don't believe in the perfection of today's or tomorrow's human being, the world will become a paradise neither amicably nor by revolution, not even by the extermination of humankind itself. But if we could somehow collect all that is good, which after all lies dormant in all of us sinning human creatures, I trust that a much kinder world could be based on this than the current one. You might say that is simple-minded philanthropy, yes I am one of those fools for loving people just because they are human.

Je daleko více omezenosti než skutečné špatnosti ve světě, ale je tu přece jen více sympatie a důvěry, přívětivosti a dobré vůle, než aby bylo možno lámat hůl nad světem lidí. Nevěřím v dokonalost dnešního ani příštího člověka, svět se nestane rájem po dobrém ani revolucí, ba ani vyhubením lidského plemene. Ale kdybychom mohli nějakým způsobem sebrat všechno to dobré, co vězí koneckonců v každém z nás hříšných lidských tvorů, věřím, že by se dal na tom konstituovat svět přece jen daleko vlnější, než je ten dosavadní. Snad řeknete, že je to slaboduchá filantropie, ano, patřím k idiotům, kteří mají člověka rádi, protože je to člověk.

... 1924

1924...

In one sense it is easier to want to change the social system or the world order than to try to alter the order or disorder on one's own writing desk. As far as I'm concerned, I'd rather re-order the League of Nations, of which I know nothing, than the contents of my drawers, of which I only have an unclear inkling. But I must admit that wherever I have travelled in the world, I have always searched in the darkness for the doorknob of my own home, groped for it within a hair's precision, but it wasn't there, like so many other good things.

Po jisté stránce je snadnější chtít přeměnit společenský systém nebo světový řád nežli pokusit se přeměnit pořádek nebo nepořádek na svém psacím stole. Co se mne týče, raději bych reorganizoval Svaz národů, o němž nemám ponětí, než obsah zásuvek, o němž mám pojetí jenom nejasné. A musím se přiznat, kdekoli jsem ve světě byl, že jsem vždy potmě hledal kliku svého domova, hmátl jsem navlas přesně, ale nebyla tam, jako tam nebylo mnoho jiných dobrých věcí.

...1924

1934...

Culture that does not liberate, does not lead a person to a broader and freer outlook in life, is not a living one: it finds itself on a blind path as soon as it limits and narrows the human mind. Culture is a collective and democratic entity, a paramountly social entity, really the only thing in this universe that can be common to all, the only public and universal entity because its mission is to encompass all reality, the only limitless entity because it cannot stop at any final point, the only unageing entity because it will never cease to create.

Kultura, která není osvobozující, která nevede člověka k širšímu a volnějšimu rozhledu v životě, není živá: ocitá se na slepé cestě, jakmile omezuje a zužuje lidskou mysl. Kultura je věc hromadná a demokratická, věc svrchovaně společná, opravdu jediná věc v tomto vesmíru, která může být společná všem, jediná obecná a univerzální, neboť její poslání je obsáhnout veškerou skutečnost, jediná neomezená, neboť se nemůže zastavit na žádném konečném bodě, jediná nestárnoucí, neboť nikdy nepřestane tvořit.

...1934

1936...

If our literature is not as world-renowned, as essential to the world and as well known in the world as we would like, it probably isn't because our local conditions are too small, oppressive and unfavourable to produce great and interesting literature, but rather that our literature is not great and interesting enough, sufficiently mature, sincere and experienced enough to fully and clearly express our local conditions, our Czech life and all that is encompassed between the earth and the starry sky within our Czech destiny. If our books were Czech enough, they would also be world-renowned enough... And although it may be a small country of little people and destinies: it is still a country, of people and destinies – and no one has as yet been able to think up anything worldlier and more ordinary.

Není-li naše písemnictví tak světové, tak světu potřebné a ve světě známé, jak bychom si přáli, není to asi proto, že naše domácí poměry jsou příliš malé, tísnivé a nepříznivé, aby v nich vznikla veliká a zajímavá literatura, nýbrž proto, že naše literatura není dost veliká a zajímavá, dost zralá, upřímná a zkušená, aby plně a jasně vyjádřila naše domácí poměry, český život a všechno, co od země až po hvězdnou oblohu je obsaženo v českém osudu. Kdyby naše knihy byly dost české, byly by také dost světové... A třeba je to malá země malých lidí a osudů: pořád je to země, pořád jsou to lidé a osudy – a nic světovějšího a obecnějšího se dosud nikomu nepodařilo vymyslet.

...1936

1928...

We are greatly concerned that a good Czech book, for example, makes it beyond our borders; but a closer harder task would be for a good Czech book to get to Kobylysy or to Dolní Újezd.

Tuže nám záleží na tom, aby se dejme tomu dobrá česká kniha dostala za hranice; ale bližší těžší úkol by byl, aby se dobrá česká kniha dostala do Kobylysis nebo Dolního Újezda.

...1928

1929...

Our central European civilisation has not yet learned to hold a sure, joyful and sincere regard for childhood or youth; as long as our life is cruel and indifferent to children, our schools will also never be different to the way they are: they will be the domain of the teaching corps, but not the domain of the children. We will snap at the children, but not instruct them. A system is sorely needed; but that isn't just the responsibility of the schools, it is in the hands of the family and in the power of us all.

Naše středoevropská civilizace se dosud nenaučila těm jistým veselým a srdečným ohledům k dětství a mládí; pokud náš život je krutý a lhostejný k dětem, nebude ani naše škola jiná, než je: bude doménou učitelského sboru, ale ne doménou dětí. Budeme děti okřikovat a poučovat, ale nebudeme je pěstovat. Je tu velmi třeba systému; ale to není jen v rukou školy, nýbrž v rukou rodiny a v moci nás všech.

...1929

1932...

Every political order is made up of people. Democracy does not come from human rights, but from people and their actions.

Dictatorship comes from men, and not from the issuing of commands...

In a stifled, politically petty nation the best of political systems will be small, twisted and ineffectual.

By that I don't mean that it doesn't matter which order and system to choose for ourselves. I only wish to say that if you do favour an order at all, then you mustn't be indifferent to the type of political mind that will be raised in this nation. You are constantly vocal about standing for a better future, for a new and more luscious world order; but where do you stand in the end, when a better today is needed in some regard on a daily basis?

Každý politický řád je dělán z lidí. Demokracie není udělána z lidských práv, nýbrž z lidí a jejich působení.

Diktatura je dělána z mužů, a ne z poroučení...

V malodušném, politicky malicherném národě sebelepší politický systém bude malý, zvrtačený a neúčinný.

Neříkám tím, že je lhostejno, který řád a systém pro nás volit. Chci jenom říci, že jste-li vůbec pro nějaký řád, nesmí vám býti lhostejno, jaká politická duše se vychová v tomto národě. Máte namnoze plná ústa toho, že jste pro lepší budoucnost, pro nový a luznější řád světa; ale kde, u všeho všudy, zůstáváte, když den za dnem jde v nějakém ohledu o lepší dnešek?

...1932

...

I think it was Aristotle who defined human beings as political animals. The idea is tremendously wise; only it isn't entirely clear if by that Aristotle means that humans are curious creatures who engage in politics, or if a person who is in politics is, pardon me, an animal. Both explanations are somewhat feasible.

Byl to myslím Aristoteles, který definoval člověka jako politické zvíře. Myšlenka je náramně moudrá; není jenom docela jasno, míní-li tím Aristoteles, že člověk je podivné zvíře, které dělá politiku, nebo že člověk, který dělá politiku, je s odpuštěním zvíře. Obojí výklad má něco do sebe.

...

1933...

If a person becomes accustomed to entertaining themselves with substitutes for life, they lose the ability to enjoy life itself. Life is boring; let's go to the movies. It is confusing observing people; let's go watch their shadows! It has become necessary to take a rest from life, to be apart from reality; in a nutshell to smoke an opium pipe. We go to watch sports matches; that absolves us from an inner need to do battle ourselves. We scan the newspapers for whatever is new; as a result we no longer have our own eyes to see what is new in the universe. So many things have been invented just so that we don't need to think!

Zvykne-li si člověk bavit se náhražkami života, ztrácí schopnost bavit se životem samotným. Žít je nudno; jděme do biásku. Pozorovat lidi je matoucí; pojdme pohlížet na jejich stíny! Stalo se potřebou odpočinout si od života, být vedle skutečnosti; v jádře je to kouření dýmčičky s opiem. Chodíme se dívat na zápasy; to nás zbavuje vnitřní nutnosti zápasit sami. Hledáme v novinách, co je nového; následkem toho už nemáme své vlastní oči pro to, co je nového ve vesmíru. Co všechno se vymyslelo jen proto, aby se nemuselo myslet!

...1933

1927...

We all (if I can judge from my own example) love to give advice; perhaps the words ,to love‘ and ,to advise‘ have the same root (*in Czech ‘rád‘ and ‘radit‘*), and from that one could deduce that even our forbears liked to give advice to those nearby who may have found trouble leaking into their shoes (if there were already any shoes in those times, that is). It is simply human nature to happily make our superiority evident at every opportunity, explaining to someone else what they ought to do. I dare say we normally feel a subliminal and dusted-off maliciousness in the presence of someone else’s discomfort.

Každý z nás (pokud mohu soudit podle sebe) hrozně rád radí; možná že slova „rád“ a „radit“ mají společný kořen, z čehož by plynulo, že už naši předkové rádi dávali radu svým bližním, kterým teklo do bot (byly-li už tehdy nějaké boty). Je prostě v povaze člověka, že ochotně při každé příležitosti dává najevo svou převahu, vykládá někomu druhému, co by měl udělat. Snad je v tom, abych tak řekl, sublimovaná a očištěná škodolibost, kterou normální člověk cítí z nesnází svého bližního.

...1927

...

A crown symbolises a kingdom, because a king was more easily recognised by a crown than by a nose or any wisdom.

Koruna je symbol království, protože lidé mohli spíše poznat krále podle koruny nežli podle nosu nebo podle moudrosti.

...

...

Lie’s kingdom isn’t where lies are made, but where they are accepted.

Království lži není tam, kde se lže, nýbrž kde se lež přijímá.

...

...

Today: even I will once be a glorious past.

Dnešek: I já budu jednou slavná minulost.

...

...

It is possible to defend oneself against a tiger or a bedbug, but it is impossible to defend oneself against slander. Sometimes you can catch a slanderer; but you won't catch or hold back the dirty word that they had uttered.

Lze se bránit proti tygru i štěnici, ale nelze se bránit proti pomluvě. Někdy můžete chytit pomlouvače; ale nechytíte a nezadržíte špinavého slova, které utrousil.

...

...

Humour is the salt of the earth; and he who is well salted by it will stay fresh for a long time.

Humor je sůl země; a kdo je jím dobře prosolen, uchová se dlouho čerstvý.

...

1908...

Drastic situations and gooey disasters, a braggadocio of anecdotes and the whole hollow arsenal of weapons common to popular comedy, all that is less than humour; humour pours from the heart, not from a situational fiasco, it resides in humanity and not in a summersault.

Drastické situace a mazlavé maléry, pepictví anekdot a celý dutý arzenál běžných zbraní populární komiky, to' méně než humor: humor teče ze srdce, ne ze situační frašky, spočívá v lidství, a ne v kotrmelci.

...1908

1937...

One day, the cultural history of the world will contain quite an embarrassing chapter about how in the 20th century freedom of thought and the universality of spiritual mission were banned from so many universities and scientific institutions of the civilised world; how these universities and institutions accepted political servility and chauvinistic exclusivity, how they bent over backward with zealousness itself to become the harlots of transient regimes and their ideologies; how for a bowl of lentils they sold their great, glorious primogeniture and nature, independence of any authority, spiritual freedom and the universality of truth...

Jednou bude v kulturních dějinách světa napsána dost zahanbující kapitola o tom, jak byla ve dvacátém století z tolika a tolika univerzit a vědeckých ústavů vzdělaného světa vypuzena svoboda myšlení a univerzalita duchovního poslání; jak tyto univerzity a instituce přijaly politickou služebnost a šovinistickou výlučnost; jak se mohly přetřhnout samou horlivostí, aby se staly děvkami dočasných režimů a jejich ideologií; jak za mísu čočovice zaprodaly své veliké, slavné prvorozenství a urozenství, nezávislost na jakémkoliv autoritě, svobodu ducha a všelidství pravdy...

...1937

1934...

Reason disappoints us, that is, it allows us to experience the pain of disappointment, whether by anticipating our losses, or by finally honestly and mercilessly stating them. That is why we try to circumvent it as one of life's unpleasantnesses and try to act behind its back, so to speak. We behave as a debtor who senses that they may escape their commitments if they don't open the ledger account. Turning away from reason is nothing more than flight and escape. It is the personality trait of decadent times, whose courage to live is undermined.

Rozum nás zklamává, to jest dává nám okoušet bolest zklamání, ať už tím, že anticipuje naše prohry, nebo tím, že je nakonec poctivě a neúprosně konstatuje. Proto se mu vyhýbáme jako životní nepříjemnosti a pokoušíme se jednat takřkajíc za jeho zády. Chováme se jako dlužník, který má pocit, že unikne svým závazkům, když neotevře účty. Odvrat od rozumu není nic jiného než útěk a únik. Je povahovým rysem dob dekadentních, jejichž odvaha žít je podlomena.

...1934

1934...

I tell you, it is a bad journalist and a bad news writer who closets themselves in any narrow spiritual specialisation. To be in journalism and to write for newspapers means above all to have a relationship to all that there is; to find a vigorous, direct, democratic interest in all of life without intellectual pretentiousness, which loathfully crinkles up its nose at the interests and motives of those others who might kick an apricot, punch a canary, swear at the government and weather, or furrow their brows over the columns of the Národní hospodář².

Pravím, že je špatným novinářem a špatným spisovatelem novin, kdo uzavírá sebe sama v jakoukoliv uzoučkou duchovou specializaci. Být v novinách a psát pro noviny, to znamená mít především vztah ke všemu, co jest; nalézt živý, přímý, demokratický zájem o celou skutečnost bez intelektuálního fouňovství, jež štitivě krčí nosem nad zájmy a pohnutkami těch druhých, kteří kopou merunu, pěstí kanáry, nadávají na vládu a počasí nebo se zachmuřují nad sloupci Národního hospodáře.

...1934

1925...

Solidity has some sort of common root with solidarity; it is the mutuality of producer and consumer; it is the index of social equality.

Solidnost má jakýsi společný kořen se solidaritou; je to vzájemnost výrobce a konzumenta; je to index společenské úrovně.

...1925

One of civilisation's greatest pogroms: an educated fool.

Jedna z největších civilizačních pohrom: učený hlupák.

1933...

A phrase erases the difference between truth and untruth. If we didn't have phrases, we wouldn't have demagogy, we wouldn't have public lies and it wouldn't be so easy to do politics, beginning with rhetoric and ending with the genocide of nations.

Fráze stírá rozdíl mezi pravdou a nepravdou. Kdyby nebylo frází, nebylo by demagogie, nebylo by veřejných lží a nebylo by tak lehké dělat politiku, počínajíc rétorikou a končíc vražděním národů.

...1933

1925...

It is very effective to divide the human world into a left side and a right side with all the consequences and in the name of a platform to ask everyone to choose in favour of one or the other sheep pen; it is then very comfortable to puff oneself up with one's leftness or rightness. However a person doesn't think in order to puff oneself up, seeking the truth is different to riding on the vehicle of some platform. But forgive me, it seems that I repeat myself. It really is odd how similiarly one addresses the left or the right. One might even confuse the two.

Je sice tuze efektní rozdělit lidský svět na stranu levou a stranu pravou se všemi důsledky a žádat ve jménu programu, aby se každý rozhodl pro ten nebo onen ovčinec; je velmi pohodlné nadmout se potom svou levostí nebo svou pravostí. Avšak člověk nepřemýšlí proto, aby se nadmul; hledat pravdu je něco jiného než vézt se na vehiklu nějakého programu. Než odpusťte, zdá se mi, že se opakuji. Je skutečně zvláštní, jak si je podobno, mluví-li člověk k levici nebo k pravici. Mohl by si je málem splést.

...1925

1922...

Ideals, values, principles – forgive me – are purely moral and I would even say religious matters; they are a lie if they don't sanctify and redeem our private and personal life. I don't believe in someone's national spirit if they don't perform their work in a pure manner, because all work is a national matter. I don't believe in someone's socialism, if they have impure relationships with others, as every relationship is a social matter. And if anyone wishes to redeem the world and make it better with their own great political ideal, let them first redeem and better themselves and the narrow radius of life that they personally inhabit.

Ideály, hodnoty, zásady – promiňte – to jsou ryze mravní a řekl bych dokonce náboženské věci; jsou lži, neposvěcují-li a nevykupují-li náš soukromý a osobní život. Nevěřím v nacionalismus člověka, který dělá nečistě svou práci, neboť každá práce je národní. Nevěřím v socialismus člověka, který má nečisté vztahy k lidem, neboť každý vztah je sociální. A chce-li kdo spasit a polepšit svět svým velikým politickým ideálem, ať nejprve spasí a polepší sebe sama a ten úzký okruh života, který osobně vyplňuje.

...1922

1925...

We have a humiliating awareness that political persons do with us whatever they please. We're only useful to them in giving them our vote; everything else that democracy gives us is political helplessness.

It humiliates us that we vote for representatives who don't represent us; that we confide all the power of the state to a parliament that is no longer a parliament; that laws and reforms are made in our name that are not good laws or reforms.

We are humiliated by the non-dignity of a parliament that deals with even state necessities by partisan trading; we are humiliated by a parliamentary system which wouldn't defend the needs of the state without a crude and remunerated majority.

We are humiliated and disheartened by the narrow-mindedness of political dealing; political stalwarts are as indifferent to anything that surpasses domestic partisan interests as a crofter is to aviation.

We are humiliated by the apparentness with which political self-promoters accept the fact that the state is to be surrendered to parties for exploitation.

We are humiliated by the personal standards of many whom the parties have made rulers over the affairs of the state.

We are humiliated by the form and soul of politics that rules with the aid of impure compromises between unscrupulous interests.

Máme ponižující vědomí, že s námi političtí lidé dělají, co jim je libo. Jsme jim dobří jen k tomu, abychom jim odevzdali hlas; vše další, co nám demokracie dává, je politická bezmoc.

Ponižuje nás, že volíme poslance, kteří nejsou našimi poslanci; že svěřujeme všechnu moc ve státě parlamentu, jenž není již parlamentem; že naším jménem jsou dělány zákony a reformy, jež nejsou dobrými zákony a reformami.

Ponižuje nás nedůstojnost parlamentu, který i státní nezbytnosti vyřizuje stranickým handlem; ponižuje nás parlamentní systém, v němž bez hrubé a honorované majority by potřeby státu nebyly uhájeny.

Ponižuje a skličuje nás přízemnost politického jednání; co jde vysoko nad domácí zájmy stran, je politickým exponentům tak lhostejno jako chalupníkovi aviatika.

Ponižuje nás samozřejmost, se kterou političtí machři přijímají fakt, že stát je odevzdán stranám k exploataci.

Ponižuje nás osobní úroveň mnohých, z nichž strany učinily vladaře nad věcmi národa.

Ponižuje nás forma i duch politiky, jež vládne pomocí nečistých kompromisů mezi bezohlednými zájmy.

...1925

...

The young generation feels that a better world enters with it; the old guard feels that it departs with that better world.

Mladá generace má pocit, že s ní přichází lepší svět; stará garda má pocit, že s ní ten lepší svět odchází.

...

...

Our language is wise: it draws a fundamental difference between 'I am persuaded' and 'I came to be persuaded'.

Naše řeč je moudrá: dělá zásadní rozdíl mezi „jsem přesvědčen“ a „přesvědčil jsem se“.

...

1923...

Idleness is not wasting time; I'd be wasting time if, for example, I were collecting water with a sieve; but when I am idle, I am precisely not wasting time, I do nothing unnecessary, because I do nothing at all. Secondly, idleness is not the mother of all sin; it cannot be a mother at all, being perfectly infertile. It doesn't long for anything; idleness that longs for something ceases to be idle, it is already doing something, it already has an aim in mind.

Zahálka není maření času; mařil bych čas, kdybych dejme tomu nabíral sítem vodu; ale když zahálím, tak to právě nedělám, nedělám nic zbytečného, jelikož nedělám vůbec nic. Za druhé, zahálka není matkou hříchu; nemůže být vůbec matkou, jsouc dokonale neplodná. Netouží po ničem; zahálka, která touží, už nezahálí, už něco dělá, už má někam zaměřeno.

...1923

1923...

It is beautiful and good to work on the land, whatever useful task that may be; but there is another thing equally good and beautiful, and that is to observe. To observe, to see, to discover, that is grand and creative work; but it requires lift-off, and he who cannot take flight, cannot see what is.

Krásné a dobré je pracovat na zemi, ať už děláte cokoliv užitečného; ale je jedna věc stejně dobrá a krásná, a to je pozorovat. Pozorovat, vidět, objevovat, to jest veliké a tvůrčí dílo; ale je k tomu třeba vzletu, a kdo se neumí vznést, nevidí to, co jest.

...1923

1929...

If it were any use, a gardener would fall to his knees every day and pray somewhat like this: „Dear Lord, please arrange it somehow for it to rain every day from about midnight till three in the morning, but you know, kind of slow and warm so it can soak in; but at the same time so that it doesn't rain on the clammy campion, alyssum, rock rose, lavender and the others, which you know in your infinite wisdom to be dry-loving herbs – if you like, I'll write them down for you on a piece of paper; and for the sun to shine all day long, but not everywhere (for example, not on the bridal-wreaths, nor the gentian, plantain lily and rhododendron) and not too much; for there to be a lot of dew and not too much wind, enough worms, no aphids or slugs, no powdery mildew, and once a week for it to rain diluted fertiliser and pigeon droppings, Amen.“ Make no mistake, that is how it must have been in the Garden of Eden; or nothing would have flourished there as it did, believe you me...

Kdyby to bylo něco platno, padl by zahradník denně na kolena a modlil by se asi takto: „Pane Bože, udělej to nějak tak, aby každý den pršelo asi tak od půlnoci do tří ráno, ale víš, tak pomalu a teple, aby to mohlo vsáknout; ale aby při tom nepršelo na smolničku, tařici, devaterník, levanduli a ty ostatní, které jsou Ti v Tvé nekonečné moudrosti známy jako byliny suchomilné – kdybys chtěl, napiši ti je na list papíru; a slunce aby svítilo po celý den, ale ne všude (například ne na tavolníky, aniž na hořec, bohyšku a rododendron) a ne tuze moc; aby bylo hodně rosy a málo větru, dost žížal, žádné mšice a slimáci, žádné padlí, a aby jednou za týden pršela zředěná močůvka a holubí trus, amen.“ Neboť vězte, že tak tomu bylo v zahradě ráje; jinak by to tam tak nerostlo, co vás nemá...

...1929

...

There is no excuse here for a window that does not bloom with vegetative life. The most beautiful flowers blossom in the humblest and smallest windows of the poor. Nothing can excuse the window of a city skyscraper that is flowerless or lifeless: unless it can be explained by moral poverty.

And don't claim that a plant behind a window is a green prisoner.

If you only give it a little bit of reasonable care, you will find it to be a happy and optimistic life's companion. Just remember your grandmothers' windows. Even those window plants are a part of our national tradition.

We place flowers in windows so that everyone can see: there behind that window a life is being fully lived.

Není u nás omluvy za okno, které nekvete vegetačním životem. U chudých lidí, v nejskromnějších okénkách, kvetou kytky nejkrásněji. Ničím se nedá omluvit okno městského činžáku, které ničím nekvete a nežije: leda se to může vysvětlit chudobou mravní.

A neříkejte, že květina za oknem je živořící vězeň.

Věnujete-li jí trochu rozumné péče, najdete v ní radostného a optimistického druha pro život. Jenom si vzpomeňte na okna svých babiček. I ty květiny za oknem jsou kus naší národní tradice.

Proto dáváme květiny do oken, aby každý viděl: tam za tím oknem se žije plným lidským životem.

...

...

That which is most beautiful in the world are not objects, but moments, instants, uncapturable seconds.

To nejkrásnější na světě nejsou věci, nýbrž chvíle, okamžiky, nezachytitelné vteřiny.

...

1931...

If we listened well to the voice of the earth, it might even advise us on many things, how to economise and what to do in order not to live so poorly in a nature so rich.

Kdybychom dobře naslouchali hlasu země, snad by nám v mnohém poradil, jak hospodařit a co dělat, aby v přírodě tak bohaté nežil člověk tak chudý.

...1931

1933...

When we speak of autumn colours, let us not forget the beautiful and warm colours of the earth uncovered by a plough. Even on that score we are, thanks be to God, a country blessedly colourful, clothed in an iridescent shroud; we are, so to speak, kneaded from all kinds of soil samples and, indeed, all geological eras have laid themselves down to create this small part of the world. Only people in their hues and colours tolerate themselves badly here – perhaps because, geologically speaking, they have only been around since yesterday. It will still take a long time before people look on a map of states and nations with the same delight as they would on a colourful map of soil.

Když se mluví o barvách podzimu, nezapomínejme na krásné a teplé barvy ornice odkryté pluhem. I po té stránce jsme, chválabohu, zemí požehnaně pestrou, oděnou rouchem měňavým; jsme, tak říkajíc, uhnětení ze všemožných vzorků půdy a všechny geologické věky se složily, aby byl zhotoven ten nevelký kousek světa. Jen lidé se ve svých odstínech a barvách nedobře snášejí – asi proto, že tu jsou, geologicky řečeno, teprve od včerejška. Bude to trvat ještě dlouho, než se na barevnou mapu národů a států budou lidé dívat se stejným zalíbením jako na barevnou mapu půdy.

...1933

1924...

As I often say, I have an awed respect for technological inventions. If I had enough money, I would still buy myself a three-phase engine and a steam thresher, and perhaps even a roller for rolling glass. Or the machine that makes matchboxes. For the moment, I only have an American stove and a Swedish vacuum cleaner; but I still serve those two idols with constant reverence. The other day the American stove was on for a whole 14 days; and you should have seen how much dust filled the garbage bag yesterday. It was marvelous.

Jak říkám, mám užaslou úctu k technickým vynálezům. Kdybych měl dost peněz, koupil bych si ještě třífázový motor a parní mlátičku, a snad i válec na válcování skla. Nebo ten stroj, co dělá škatulky na sirky. Zatím mám jen americká kamna a švédský vysavač; ale i těm dvěma modlám sloužím se stálým podivem. Onehdy mi hořela americká kamna celých čtrnáct dní; a včera, to jste měli vidět, co bylo prachu v pytlíku. Bylo to nádherné.

...1924

1925...

As for me, in my own way, I am a sort of materialist; I would even like the contention that the universe is let's say made of wood; but of course it would have needed to be constructed very honestly and carefully, with the apparent creative joy of a Cosmic Carpenter, from a wood smooth and unfalsified. But because it is constructed in a much more complex and mysterious way, I am even more in wonder of it; and if I now study how it is made from alpha and beta particles, I am amazed at what a beautiful, excellently crafted and noble work it is. And so I become an ardent little materialist; I would be glad if we came to function as consummately and splendidly as an atom; I tell you, there is more order and splendour in a single atom than in a cushion embroidered with golden thread.

Co mne se týče, jsem svého způsobu hmotář; nechal bych si líbit i tvrzení, že vesmír je dejme tomu srouben ze dřeva; musel by však být srouben velmi dokonale a poctivě, se zřejmou tvůrčí radostí Kosmického Truhláře, ze dřeva hladkého a nefalšovaného. Avšak ježto je udělán daleko složitěji a tajemněji, podivuji se mu tím více; a studuji-li nyní, jak je zhotoven z alfa a beta částic, žasnu, jaká je to krásná, řemeslně bezvadná a ušlechtilá práce. I stávám se náruživým hmotářek; rád bych, abychom se stali tak dokonalými a skvěle fungujícími jako takový atom; pravím vám, že v jediném atomu hmoty je víc pořádku a nádhery než ve zlatě vyšívaném polštáři.

...1925

1932...

It is usually unpleasant to have to tighten one's belt; but to have to tighten one's belt and still be able to think, feel, empathise and discover, that is not a crisis, but can rather be the beginning of a new journey. Living standards are often talked about; but standards are a matter of culture, not of a trough. Yes, it really is a matter of that type of standards.

Utáhnout si opasek bývá nemilé; ale utáhnout si opasek a přitom myslet, cítit, soucítit a poznávat, to není krize, to může spíš být cosi jako začátek nové cesty. Mluví se rádo o životní úrovni; ale úroveň je věc kultury, a ne žlabu. Ano, jde právě o tu úroveň.

...1932

1922...

You see, curiosity is not so much the need to discover something, but rather to imagine something, and it does not arise from a paucity of interesting events, but rather from a paucity of interesting visions. That is why when masses of people become curious, they then don't even stop to think.

Vidíte, že zvědavost není tak tuze potřeba něco poznat, ale spíš si něco představovat, a že neplyne z chudoby zajímavých událostí, nýbrž z chudoby zajímavých představ. Proto je dav tak zvědavý, že nemyslí.

...1922

1921...

The world yardstick in domestic politics depends on the higher realisation that the same is also being done elsewhere.

Světové měřítko v domácí politice záleží na vyšším poznání, že jinde to dělají také tak.

...1921

1933...

Failure: to not make use of an opportunity.

Success: to misuse an opportunity.

So it is: with so many things we look at where the smoke is blowing, instead of looking where the wind is coming from!

Neúspěch: neužít příležitosti.

Úspěch: zneužít příležitosti.

To je to: v kolika věcech se díváme, kam vlaje kouř, místo abychom se dívali, odkud vítr vane!

...1933

...

The Old Testament is right: sometimes walls come down at mere shouting. But mere shouting is unable to construct anything.

Starý zákon má pravdu: někdy padají hradby pouhým křikem. Ale pouhým křikem se nedá postavit nic.

...

1934...

A person must contain a piece of crystal within himself, something smooth, clean and hard, which does not mingle with anything else and over which everything must slide. Above all an artist must possess this in order to be able to strive for perfection.

Člověk musí mít v sobě kus krystalu, něco hladkého, čistého a tvrdého, co se s ničím nemísí a po čem všechno musí sklouznout. Hlavně umělec to musí mít, aby mohl usilovat o dokonalost.

...1934

...

A hobby is the male drive for professionalism, expressed in the form of a game. A hobby remains a hobby as long as it is a game and a private pleasure which one keeps to oneself.

Koníček je mužský pud po odbornosti, projevující se v oblasti hry. Neboť koníček zůstává koníčkem, pokud je hrou a soukromým potěšením, jež člověk nechává pro sebe.

...

...

Only young people fight for prestige; grown ups have it.

Jen mladí lidé se perou o prestiž; velcí ji mají.

...

...

Nature created combat, humans invented hatred.

Boj stvořila příroda, nenávist vynašel člověk.

...

...

Freedom of speech is an admirable thing; less admirable is that it is also – naturally, by the way – accompanied by free idle chat and impertinence.

Svoboda slova je pěkná věc; méně pěkné je, že přitom je – mimochodem ovšem – také svobodou žvanění a drzosti.

...

...

Skillful people insert the brave notion of unlimited possibilities into our world; moaners on the other hand bring and maintain an epic and an outright fairytale perception of unlimited difficulties, incidents, obstacles and objections.

Šikovní lidé vnášejí do našeho světa hrdinnou představu neomezených možností; vrtáci však přinášejí a udržují epickou a přímo pohádkovou představu neomezených potíží, příhod, překážek a odporů.

...

...

A man validates and classifies himself socially by what he earns; a woman by what she exudes.

Muž se společensky uplatňuje a zařazuje tím, co vydělává; žena tím, co vydává.

...

...

Women do not dress to amaze and astonish us men, but rather to amaze and astonish women.

Ženy se nevystrojují pro úžas a podiv nás mužů, nýbrž pro úžas a podiv žen.

...

...

Every great love is monogamous, every revealed faith occurs once for a lifetime.

Každá veliká láska je monogamní, každá zjevená víra se udá jednou pro život.

...

...

To me to acknowledge the enormous complexity of reality is a matter of respect for reality. A respect which escalates into amazement.

Uznat nesmírnou složitost skutečnosti, to je pro mne věc úcty ke skutečnosti. Úcty, která se stupňuje v úžas.

...

...

Loyalty does not begin with a relationship to the state, but rather with a relationship to another human being; that in itself is the foundation of all politics and a more important pronouncement of human rights than the most perfect of Constitutions.

Loajálnost se nezačíná poměrem ke státu, nýbrž poměrem k člověku; to je sám základ vší politiky a důležitější vyhlášení lidských práv než sebelepší ústava.

...

...

There are not many of us; a person has more responsibilities here, even more civic responsibilities than in bigger countries. That in itself obliges an author to – if they can – to show an active interest in all national and political matters. It won't bring them anything other than abuse, but they are already used to that; and they must be able to endure a bit.

Je nás málo; u nás má každý člověk víc povinností, dokonce i víc povinností občanských než u větších národů. To samo zavazuje spisovatele, aby – pokud to dovedou – projevovali aktivní zájem ve všech národních i politických záležitostech. Nevynese jim to sice nic jiného, než že dostanou vynadáno, ale na to jsou již zvyklí; a něco musí vydržet.

...

...

No one comes of their own accord with a suggestion of what they should do themselves to arrange a solution. No one says that their office, profession or union should do this or that in the public's interest; it should only ever be that which lies in someone else's hands or competency. Our reformist fantasy works best if we are able to delegate reforms and projects to someone else; a matter would certainly lose attraction if it were shown that we should take charge of it ourselves. Honesty, truthfulness, compassion for our neighbour, protection of the weak – well, luckily there is still a lot left on which we could all agree in principle; these are not insignificant moral values.

Nikdo nepřijde s návrhem, co by měl udělat on sám, aby se zjednala náprava. Nikdo neřekne, že by jeho úřad, povolání nebo stav měly udělat to a to v zájmu obecném; vždycky by se mělo jen to, co leží v jiných rukou a jiné kompetenci. Naše reformátorská fantazie pracuje nejbujněji, můžeme-li reformy a projekty uložit někomu jinému; věc by podstatně tratila na poutavosti, kdyby se ukázalo, že bychom ji měli vzít do rukou sami. Čestnost, pravdomluvnost, blahovůle k bližnímu, ochrana slabého – nu, chválabohu, je toho ještě dost, v čem bychom se všichni mohli v zásadě srozumět; nejsou to maličké mravní hodnoty.

...

...

Folk wisdom presumes a certain collectivity and above all a certain solidarity during life's difficulties. Most proverbs express the worries and experiences of people with little wealth and power. A rich and successful person, planted in power and exercising their own will, is more or less, as they say, a proud individualist; he is more willing to impart his wisdom to the world and to generalise his experience, but is less likely to be subservient to any common rule and collective experience. A hero's downfall is a unique tragedy, the fall of an ordinary man is a proverb.

Lidová moudrost předpokládá jistou kolektivnost a hlavně jistou solidaritu v trampotách života. Většina přísloví vyjadřuje starosti a zkušenosti lidí málo mohovitých a mocných. Člověk úspěšný a bohatý, v moci stojící a svou vůli mající, je víceméně, jak se říká, pyšný individualista; je více ochoten ukládat světu svůj rozum a generalizovat své zkušenosti, ale už méně se podřizuje obecnému pravidlu a kolektivní zkušenosti. Pád hrdiny je jedinečná tragédie, pád člověka obyčejného je přísloví.

...

...

To read a lot does not mean to devour books, but to thoroughly read a few of the best; to say a lot does not mean to talk a lot, but to quickly get to the gist of a matter. To live a lot is not to pursue a lot, but to live slowly and strongly.

Mnoho číst neznamená hltat knihy, nýbrž dobře si přečíst pár těch nejlepších; mnoho pohovořit neznamená nadělat mnoho řečí, nýbrž málo slovy dostat se k jádru věci. Mnoho žít není honit se za mnohým, nýbrž žít pomalu a silně.

...

1923...

We have a prejudice ready whenever experience leaves us, better to have something on hand than nothing at all. The bad thing about a prejudice is that we usually formulate it as a self-assured insight. Instead of saying that we dare not eat a fried schnitzel, we categorically declare that fried schnitzels are inedible. A correct, philosophical and educated prejudice should say only this: "I don't like it, because I don't yet know it."

Kde nás opouští zkušenost, máme po ruce předsudek; raději něco nežli nic. Špatné na předsudku je, že jej obyčejně formulujeme jako sebevědomý náhled. Místo abychom řekli, že si netroufáme jíst řízek na oleji, prohlásíme kategorickou formou, že řízek na oleji není k žrádлу. Správný, filozofický a poznávací předsudek má říkat jen tolik: „Nelíbí se mi to, protože to ještě neznám.“

...1923

...

It may perhaps be theorised that the first person who stood on the cooling skin of the Earth was a farmer; but I believe that the first person who stood on the cooling skin of the Earth was some kind of mechanic. He had a sort of jackknife in his pocket and used it to cut, chisel and make all sorts of things. Proof of this is the atavistic instinct of the only preserved prehistoric people, in other words young boys.

Je to sice teorie, že první člověk, který stanul na chladnoucí kůře zemské, byl zemědělec; ale já mám za to, že první člověk, který stanul na chladnoucí kůře zemské, byl jakýsi druh montéra. Měl v kapse nějakou kudlu a tou řezal, dlabal a vůbec kutil všemožné věci. Dokazuje to atavistický pud jediných zachovalých pralidí, totiž kluků.

...

1921...

You often asked, what will come after love? I'll tell you, what comes with love and is so powerful that it will even outlast love: it is the tenderness, attachment, terrible closeness, that wants nothing else but to keep on giving.

Často ses ptala, co přijde po lásce? Já Ti to povím, co přichází s láskou a je tak mocné, že i lásku to přetrvává: je to lnutí, přilnutí, ukrutná blízkost, která nic nechce než dávat.

...1921

1918...

And people listen so that they don't have to speak, or they speak so that they don't have to listen; and to the accompaniment of a multitude of old tunes dies the reputation and tradition of a musical nation.

A lidé poslouchají, aby nemusili mluvit, nebo mluví, aby nemusili poslouchat; a za doprovodu sterých šramlů umírá pověst a tradice muzikantského národa.

...1918

1928...

If I awoke on New Year's Day as God, - or no, that wouldn't be possible, because God never sleeps; well if I woke up on New Year's Day as Saint Peter, I'd say to myself: "What should I do this year for those ... hobgoblin Czechoslovaks? They may be heretics and sometimes, darn them! ungrateful beggars, but something can still be made of them.

I think their climate is a little harsh; perhaps that is why they are so angry and obstinate. In summer it is hot and stormy and so they growl at each other irritably; and in winter it is so frosty that everyone just thinks of themselves and are like an icicles to one another. The weather does that. And that is why nothing pleases them; winter is too cold and the summer too hot; should something be black, they find it too black, and should something be white, it is too white; nothing is ever right. That is what they have become thanks to their weather.

But wait, you good-for-nothings; I'll grant you some coastal weather; I'll give you mild winters, with snow of course, for a little snow is a delicacy; and luscious sunny summers with a gently moist breeze – the devil would have to have a hand in it if I couldn't convert you. If only you were slightly kinder to yourselves, your weather would also be all the more milder; but if you don't want to make a start, then I'll do so for you.

May the Lord aid you in the New Year!

Kdybych se na Nový rok ráno probudil jako Pán Bůh, - nebo ne, to by nešlo, neboť Bůh nikdy nespí; tedy kdybych se na Nový rok probudil jako svatý Petr, řekl bych si: „Copak bych měl letos udělat pro ty čerchmantské Čechoslováky? Oni jsou to sic kacíři a někdy, hrom do nich!, holota nevděčná; ale něco z nich může být.

Já myslím, že mají trochu drsné povětrí; snad proto jsou tak zlostní a zarytí. V létě mají horko a bouřlivo, že na sebe podrážděně vrčí; a v zimě jim mrzne tak, že každý myslí jen na sebe a k těm druhým je jako rampouch. To dělá to klima. A proto se jim nic nelíbí; zima je jim příliš studená a léto příliš horké; je-li něco černé, je jim to příliš černé, a je-li něco bílé, je jim to příliš bílé; jakživo jim nic není recht. To si tak zvykli z toho svého počasí.

Ale počkejte, darebníci, já vám ukážu; nadělím vám počasíčko jak někde u moře; dám vám vlídné zimy, se sněhem, to se rozumí, takový snížek je dobrota; a lahodná léta se sluncem i vlažičkou – to by v tom byl čert, abych vás nepředělal. Kdybyste vy sami byli na sebe vlídnější, bylo by vaše počasí mírnější; ale když nechcete začít vy, začnu já.

Pomáhej vám Pán Bůh v novém roce!“

...1928

This Evening's Prayer

Lord, who has created this beautiful country, You see our pain and disappointment; we need not tell You how we feel and how we bow our heads. Not from shame, for we have nothing to be ashamed of, even if fate beats us with an iron rod. No, we were defeated; no, we showed insufficient courage. Our nation did not lose any of its honour; it merely lost a part of its body. We are like a person captured by a gear train; with the very first and worst pain he feels that he is alive. Our nation lives and in that very strongest of pains we feel how forcefully, how deeply it lives.

Lord, who has created this nation, we don't need to tell You anything; but our lips and our hearts attempt at least for our own sake to formulate that which we must never lose, namely faith. Faith in ourselves and faith in Your history. We believe that we have not stood and will not stand on the wrong side of history. We believe that there is more future, more of that which will grow and bear fruit, on our side and in our endeavours than on the side of violence and of temporary might. The truth is more than might, because it is permanent. But in this difficult moment we must accept our commitment that we will not wait for that future with our hands folded in our laps. More than ever will we strive for our nation, for its inner strength and unity. The better people we make of this nation, the more we also do for that better side of history.

The history of the world, which will go on with a great and glorious urgency, is played out even in our fate. We needn't be afraid of the world's progress, on the contrary; each act of violence is short in the universal human need for freedom, peace and equality between people and nations. We must ourselves make an enormous effort for our own good, we must love our nation all the more, we must love each other more; we believe that even in that, mainly in that lies our great mission in the world; to make a people of ourselves fit in every respect for a better future than the present and transient dark episode of European history.

Lord, we do not beseech You to avenge us; but we do beseech You to inspire the spirit of trust in each one of us, as well as not to leave anyone to despair without hope, but to already seek that in which they may be useful for the future tasks of the unceasing nation. We don't need the desperate at this time. We need faith. We need inner strength. We need an effective love, which will magnify us tenfold. A nation that is not discouraged from its faith in the future and from work for its better tomorrows will never be small.

...Lidové noviny 22. 9. 1938³

Modlitba tohoto večera

Bože, který jsi stvořil tuto krásnou zemi, Ty vidíš naši bolest a zklamání; Tobě nemusíme říkat, jak nám je a jak jsou skloněny naše hlavy. Ne hanbou; my se nemáme zač stydět, i když nás osud bije prutem železným. Ne, my jsme byli poraženi; ne, my jsme projevili málo odvahy. Náš národ neztratil nic ze své cti; ztratil jen kus svého těla. Jsme jako člověk, kterého zachytilo ozubené soukolí: už s první a nehroznější bolestí cítí, že žije. Náš národ žije a právě v té přesilné bolesti cítíme, jak přesilně, jak hluboce žije.

Bože, který jsi stvořil tento národ, Tobě nemusíme nic říkat; ale alespoň pro nás samotné se naše ústa a naše srdce pokoušejí formulovat to, co nesmíme ztratit nikdy, totiž víru. Víru v sebe samy a víru v Tvé dějiny. Věříme, že v dějinách jsme nestáli a nebudeme stát na špatné straně. Věříme, že na naší straně a v našem usilování je víc budoucnosti, víc toho, co poroste a ponese plod, než na straně násilí a dočasné moci. Pravda je víc než moc, protože je trvalá. Ale v tuto těžkou chvíli si musíme uvědomit závazek, že na tu budoucnost nebudeme čekat s rukama v klíně. Budeme víc než dosud pracovat pro svůj národ, pro jeho vnitřní sílu a jednotu. Čím lepší lid uděláme ze svého národa, tím víc uděláme také pro tu lepší stránku dějin.

I v našem osudu se odehrává dějství světové, které bude s velkou a slavnou nutností pokračovat dál. My se nemáme co bát světového vývoje, naopak; každé násilí je krátké na obecnou lidskou potřebu svobody, míru a rovnosti mezi lidmi a i národy. Musíme nesmírně mnoho dělat sami pro sebe, musíme mít ještě více rádi svůj národ, musíme se víc milovat mezi sebou; věříme, že i v tom, a hlavně v tom je naše velké poslání ve světě: Udělat ze sebe národ po každé stránce schopný lepší budoucnosti, než je přítomná a dočasná temná epistoda evropské historie.

Bože, neprosíme Tě, abys nás pomstil; ale prosíme Tě, abys každému z nás vdechl ducha důvěry i abys nikoho nenechal marně zoufat, ale už teď hledat, v čem může být platný pro budoucí úkoly věčného národa. Zoufalců teď nepotřebujeme. Potřebujeme víry. Potřebujeme vnitřní síly. Potřebujeme účinné lásky, která nás zesateronásobí. Nikdy nebude malým národ, který se nedá zviklat ve své víře v budoucnost a v práci pro své lepší příští.

...Lidové noviny 22. 9. 1938

Prayer for Truth

Lord, who has created nations and inspired everyone with the desire to live in honour, rid today's world of the biggest evil: the Lie. The Lie which supports and readies violence and teaches people to hate one another. The Lie which poisons nations and unearths chasms between them that probably not even decades will smoothe over.

Lord, how will Europe look, how will it evolve drugged by so many hateful lies! How will coexistence between people and nations be possible, if so many insults are thrown amongst them, so much contempt and rage! Does anyone really imagine that this state of mind should and can last for all time? Should a neighbour forever loathe their neighbour and wait only for an opportunity to land them a vengeful and premeditated blow? Nations can shake hands even after a war; chivalrously respect each other and establish the bonds of trust. But for eons there will be neither trust nor honour on Lie's battleground; every lie will perish, but hatred and contempt will remain; the body will heal sooner than the mind.

Lord, how terribly wounded over and over is the soul of this nation, how can this be healed or forgiven one day! Will other nations not be horrified at the hateful, permanently evil and unfriendly world that is thus being built? Should there never be peace or at least a pause in convulsive mortal hating?

Lord, return Truth to the world! It will be more than a peace agreement, it will be more valuable than any alliance. No one, no nation, no country will ever be sure while human relationships can at any time be corrupted by Lie's instruments. There will be no certainty, there will be no agreements, nothing will be valid and safe, as long as the consciousness of any nation is distorted by a deliberate lie. Behind every lie there is conspiracy and violence; each lie is an attack on the security of the world. No one will live in peace even behind the strongest battlement made of steel and cement; the winged Lie will laugh at all your fortresses.

To rid the world of the Lie is more than disarmament. What strange clairvoyance it was when our Masaryk⁴ inscribed the words 'Truth Prevails' into our state emblem. As if he had suspected that the Lie would one day undertake a general attack on our country and nation, and so coined a motto in readiness for this combat. With this motto we can go into battle; but only with this motto can the whole world go into peace.

Because it is only without the Lie that people and nations can make themselves understood, whatever language they speak. Lord, return Truth to the world!

...Lidové noviny 25. 9. 1938⁵

Modlitba za pravdu

Bože, který jsi stvořil národy a všem jsi vdechl touhu žít ve cti, zbav dnešní svět toho nejhoršího: lži. Lži, která podpírá a připravuje násilí a učí lidi nenávidět se navzájem. Lži, která otravuje národy a vykopává mezi nimi propasti, jež snad ani desítky let nevyrovnejí.

Bože, jak bude vypadat, jak se bude vyvíjet Evropa obluzená tolika nenávisťnými lžemi! Jak bude možné soužití mezi lidmi a národy, je-li mezi ně vrženo tolik urážek, tolik opovržení a vzteků! Copak si snad někdo představuje, že tento stav ducha má a může trvat bez konce?

Copak si věčně má soused ošklivět souseda a čekat jen na příležitost, aby mu zasadil mstivou a úkladnou ránu? I po válce si mohou národy podat ruce; mohou si sebe rytířsky vážit a navázat vztahy důvěry. Ale na bojišti lži nebude na věky důvěry ani cti; každá lež zajde, ale zůstane po ní nenávist a opovržení; tělo se zahojí dříve než duše.

Bože, jak hrozně je zraňována duše tohoto národa, jak tohle se má jednou zahojit nebo odpustit! Copak se toho nezhrozí národové, jaký nenávistný, na věky zlý a nepřátelský svět se takto buduje? Nemá snad nikdy být mír nebo aspoň oddech v křečovitém smrtelném nenávidění?

Bože, vrať světu pravdu! Bude to víc než smlouva míru, bude to cennější než každé spojenství. Nikdo, žádný národ, žádný stát si nebudiž jist, pokud mohou být lidské vztahy kdykoli korumpovány nástroji lži. Nebude jistoty, nebude smluv, nebude ničeho platného a bezpečného, pokud vědomí kteréhokoliv národa bude zkřivováno záměrnou lží. Za každou lží je úklad a násilí; každá lež je útok na bezpečí světa. Nikdo nebude žít v míru ani za nejsilnější hradbou z oceli a betonu; okřídlená lež se vysměje všem vašim pevnostem.

Zbavit svět lži je víc než odzbrojení. Jaké to bylo divné jasnozření, když náš Masaryk vepsal do našeho státního znaku slova Pravda vítězí. Jako by tušil, že jednou lež podnikne generální útok na náš stát a národ, a už předem razil heslo pro toto utkáni. S tím heslem můžeme jít do boje; ale jenom s tím heslem může jít celý svět do míru.

*Neboť jenom bez lži se mohou lidé a národy dorozumět, ať mluví jazykem jakýmkoliv.
Bože, vrať světu pravdu!*

...Lidové noviny 25. 9. 1938

When we in a dark grave are asleep
and when our century has croaked its last,
come, world, to have a peek,
so that you can be ashamed of us.

Put an inscription on our grave, which in brief
will appraise our XX Century:
a time of science, technology and toil,
progress and above all murdering.

It was an era that held records,
ever mindful of bigger heights.
But a great era also craves great killing,
to have heroes and great criminals.

When we in a dark grave achieve repose,
we'll bequeath history a mix of all sorts.
Many a record, invention and poverty.
Dictators. Wars. Badajoz.

...1936

Badajoz is a city in the Spanish province of the same name, conquered and devastated by fascist rebels on 17. 8. 1936 with the aid of weapons supplied from Germany and Italy.

*Až my budem v tmavém hrobě spáti
a až zkvakne naše století,
přijď se na nás, světe, podívatí,
abys moh se za nás stydětí.*

*Na hrob dej nám nápis, který krátce
naši XX éru ocení:
doba vědy, techniky a práce,
pokroku a hlavně vraždění.*

*Byl to věk, jenž držel rekordy,
dbaje vždy o větší rozměry.
Velký věk chce mít též velké mordy,
hrdiny a velké gangstery.*

*Až my v tmavém hrobě dojdeme klidu,
dějinám odkážeme ledacos.
Mnohý rekord, vynález a bídu.
Diktátory. Války. Badajoz*.*

...1936

**Badajoz je město ve stejnojmenné španělské provincii, dobyté a zpusťosené fašistickými povstalci 17. 8. 1936 za pomoci dodávek zbraní z Německa a Itálie.*

Footnotes:

¹ Candidate voting list order – an electoral convention used for example in the Chamber of Deputies of the Czech Republic, where the order of its candidates on the ballot paper is set by each party, usually on the basis of primary elections, and cannot be influenced by the voter

² Národní hospodář – could be translated as National Farmer newspaper, intended to mean a lowly publication

⁴ Masaryk – T. G. Masaryk, first President of the Czechoslovak Republic, 1918 - 1935

^{3&5} Lidové noviny – oldest daily Czech language newspaper, founded in 1893, considered to have high prestige due to its contributors, such as writers, politicians and philosophers. Its publication was interrupted in World War II and closed in 1952, until revived again in 1988-9. The dates of these contributions – 22 and 25. 9. 1938 – are significant due to unfolding events at the time:

- After months of escalated German provocation and threats to invade Czechoslovakia during 1938, on 22 September Hitler demanded the annexation of the Czechoslovak borderlands to Germany.
- On 23 September Czechoslovakia ordered troop mobilization and one million men immediately joined the army.
- Feeling unprepared for the hostilities, its allies France and Great Britain met alone with Hitler and Mussolini in Munich to discuss appeasement in the hope of avoiding war with Germany. On 25 September, Czechoslovakia reluctantly agreed to their negotiated ceding of territory.
- Hitler demanded further concessions over the following days and France and Britain again agreed and pressured Czechoslovakia to accept. The Munich Agreement was signed by outside parties on 30 September 1938. After taking more territory than had ever been negotiated, Hitler invaded the rest of Czechoslovakia less than 6 months later.